

Частина перша

НЕСПОДІВАНА ЗУСТРІЧ

МІРКУВАННЯ НАД ПОДВІЙНИМ БУРБОНОМ

Джеймс Бонд, із двома подвійними бурбонами у шлунку, сидів у залі відльоту аеропорту Маямі й розмірковував про життя та смерть.

Убивати людей було невід'ємною характерною рисою його ремесла. Вбивати людей йому ніколи не подобалось, а коли за службовим обов'язком доводилося, він робив це одним з відомих йому способів і намагався якнайшвидше забути про подію. Як секретному агентові з рідкісним префіксом із подвійними нулями, що означало в Секретній службі право на вбивство, йому годилося ставитися до смерті зі спокоєм хірурга. Чому бути, того не минути, й будь-яке розкаяння вважали непрофесійним, навіть гірше — це свідчило б про те, що десь у глибині душі завівся метелик — провісник смерті¹.

Незважаючи ні на що, у смерті того мексиканця було дещо надзвичайно зворушливе. Не те щоб він не заслуговував на смерть. Мексиканець був жорстоким

¹ Доволі поширений образ в англomовній літературі XIX ст. Трапляється в поемі Дж. Кітса «Ендиміон», у есе Д. Торо, в оповіданні Е. По «Серце видало», у «Пригодах Тома Сойера» М. Твена тощо. Вважають, що той, хто почує цього цвіркуна, не житиме. Насправді це миршавий жучок *Xestobium rufovillosum*, самиці якого видають тіктакаючі звуки, щоби приваблювати самців.

мерзотником, таких у Мексиці називають капунго. Капунго — це бандит, готовий убити будь-кого за мізерну суму — сорок песо, що дорівнює двадцяти п'яти шилінгам, хоча за голову Бонда йому мали заплатити вочевидь більше. Судячи зі зовнішності, цей чоловік спричиняв довколишнім тільки біль та страждання. Проте коли Бонд убив мерзотника — а відтоді не минуло й доби — життя залишило його тіло настільки швидко та остаточно, що Бонду навіть здалося: він побачив, як душа у подібї птаха залишає тіло через роззявлений рот, що цілком відповідало гаїтянським повір'ям.

Яка дивовижна різниця між тілом, сповненим життя, і тілом, життя позбавленим! Щойно він був особистістю, а за мить став ніким. Жив-був собі мексиканець з іменем і адресою, карткою соцстрахування, а можливо, з водійськими правами. І раптом щось вийшло з його тіла у дешевому одязі, залишивши порожню оболонку, яка тепер годилася хіба що для смітника. Різниця шалена, а та штука, що покинула тіло смердючого бандита, була чудовішою за всю Мексику.

Бонд поглянув на зброю, за допомогою якої він позбавив мексиканця життя. Ребро його правиці почервоніло й набрякло. Скоро проступить синець. Бонд зігнув та розігнув долоню, розтер її лівою рукою. Він робив цю процедуру регулярно впродовж короткого авіаперельоту. Масаж був неабияк болісним, але тільки так можна поновити кровообіг у пошкодженій кінцівці. Хтозна, як скоро йому знову знадобиться це знаряддя вбивства. Бонд цинічно посміхнувся.

— Компанія «Нейшинел Ерлайнз»¹ оголошує посадку на рейс НА-106 до аеропорту Ла-Гвардія, Нью-Йорк. Пасажирів просять пройти до літака через вихід номер сім.

¹ Американська авіакомпанія, що здійснювала польоти у США та в Європу впродовж 1934 – 1980 рр., коли була придбана «ПанАм».

У гучномовці клацнуло: його вимкнули. Бонд поглянув на годинник. До оголошення посадки на рейс «Трансамерики»¹ залишалось хвилин десять. Він жестом підкликав офіціантку і замовив ще один подвійний бурбон із льодом. Коли принесли широкий бокал, для пом'якшення смаку побовтав напій і одним махом проковтнув половину. Загасив сигарету та, поклавши підборіддя на ліву руку, задумливо дивився на бетон, який виблискував у промінні сонця, що величаво занурювалось у гладінь Мексиканської затоки.

Смерть мексиканця стала завершальним акордом дуже поганого завдання — можливо, найгіршого з усіх — виснажливого та небезпечного, єдиною перевагою якого була хіба що можливість побути подалі від Контори.

Одна поважна особа в Мексиці володіла плантаціями опіумного маку, й оранжево-червоні квітки росли там зовсім не для краси. Їх зривали для виробництва опіуму, який швидко та порівняно дешево збували через офіціантів у невеличкій забігайлівці під назвою «Мадре де какао». У цієї матусі було багато покровителів. Якщо хтось потребував опій, то міг просто зайти у кафе і замовити дозу разом з напоєм. На касі касир казав, скільки нулів треба додати до чека. Добре організована комерційна діяльність, яка не зачіпала нікого за межами Мексики. А потім, десь далеко в Англії, уряд, під тиском кампанії боротьби з наркоторговцями, розпочатою ООН, проголосив заборону героїну в Британії², що викликало

¹ Під час написання роману авіакомпанії під такою назвою не існувало.

² До 1964 р. лікування наркозалежних під наглядом лікарів було відокремлене від покарання за зберігання та непорядковане використання наркотичних речовин. Результатом такої політики було порівняно незначне використання наркотиків з рекреаційною метою та невелике число наркозалежних, яким для лікування виписували рецепти на отримання наркотиків. Ситуація погіршилася після 1964 року, коли використання наркотиків було значно криміналізоване.

неабиякий переполох у Сохо¹, а також серед респектабельних лікарів, які бажали оберекти своїх пацієнтів від страждань. Заборона підстьобнула злочинність. Дуже швидко традиційні канали постачання наркотиків з Китаю, Туреччини та Італії вичерпалися через зростання попиту в Англії.

У той час у Мехіко мешкав такий собі симпатичний комерсант на ім'я Блеквел, у якого в Англії залишилася сестра — наркозалежна від героїну. Блеквел любив її і, звісно, жалів, тож, коли одного разу отримав від неї листа, в якому вона повідомляла, що помре, якщо хтось не допоможе, він не взяв під сумнів її слова, а почав вивчати незаконний обіг наркотиків у Мексиці. Згодом через друзів та приятелів друзів вийшов на «Мадре де какао» і далі — на того самого поважного чоловіка, який вирощував мак. У процесі дослідження досконало вивчив економічний бік питання і дійшов висновку: якщо він зможе нажити капітал, а заразом допомогти стражденим, значить, відкрив таємницю буття.

Блеквел торгував мінеральним добривом, мав складські приміщення і заводик із трьома найманими робітниками, які займалися аналізом ґрунтів та вивченням рослин. Переконати поважного мексиканського джентльмена в тому, що за респектабельним фасадом команда Блеквела зможе переробляти опій на героїн, не становило жодної проблеми. Перевезення товару до Англії організував мексиканець — і за винагороду тисячу фунтів за поїздку один з дипкур'єрів Міністерства закордонних справ раз на місяць доправляв додаткову

¹ Сохо — торговельно-розважальний квартал у центральній частині лондонського Вест-енда в окрузі Вестмінстер. Квартал обмежений Оксфорд-стріт з півночі, Ріджент-стріт із заходу, Лестер-сквер та площею Пікаділлі з півдня і Чарінг-Крос-Роуд зі сходу. У південній частині району розташований лондонський Чайна-таун.

валізу до Лондона. Ціна не була зависокою, оскільки вміст валізи, яку мексиканський кур'єр залишав у камері схову вокзалу Вікторія, а квитанцію надсилав такому собі Швабу через «Букс енд Пікс Лтд», WC1¹, вартував двадцять тисяч фунтів.

На жаль, Шваб виявився поганою людиною, яку аніскільки не турбували страждання людства. Куди більше він переймався питанням, а чим місцеві хлопці та дівчата гірші за своїх заокеанських кузенів та кузин, які витрачають щорічно мільйони доларів на героїн. У двокімнатній квартирі в Пімліко² його люди розводили героїн шлуночковим порошком і збували суміш на танцмайданчиках та в залах гральних автоматів.

Шваб заробив купу грошей, коли йому на хвіст сіли оперативники з кримінального відділу³. Щоб вийти на джерело постачання, Скотланд Ярд вирішив його не чіпати, а приставити до Шваба «хвіст», який через деякий час вивів на камеру схову на вокзалі Вікторія, а звідти — на мексиканського кур'єра. З'ясувавши, що у справі замішана іноземна країна, звернулися до Секретної служби, а Бонду наказали знайти джерело і знищити його.

Джеймс наказ виконав. Він прилетів у Мехіко і доволі швидко вийшов на «Мадре де какао». Тоді, граючи роль гуртового покупця з Лондона, законтактував із поважним мексиканцем, який гостинно прийняв його і познайомив з Блеквелом. Нічого не знаючи про проблеми зі сестрою Блеквела, Бонд одразу зрозумів, що той дилетант, а його розчарування щодо заборони використання героїну для медичних потреб — щире. Бонд уночі

¹ Поштовий індекс у Центральному Лондоні.

² Один з найфешенебельніших та дорогих районів Лондона, разом з Бельгравією та Челсі. Тут упродовж багатьох років мешкав В. Черчилль.

³ CID — відділ кримінальних розслідувань — заснований у 1842 р. спецпідрозділ поліції, детективи якого не носять форму.

пробрався до складу, де було розміщено виробництво, і встановив термітний заряд. Потім вийшов, за милу звідти знайшов кафе і з такої відстані спостерігав за язиками полум'я над дахами будівель, прислухаючись до сріблявого передзвону дзвіночків пожежних машин. На ранок зателефонував Блеквелу і розмовляв, накинувши на слухавку носовичок.

— Шкода, що ви втратили свій бізнес учора. Боюся, страховка не покриє ваші польові дослідження.

— Хто це? З ким я розмовляю?

— Я приїхав з Англії. Через ваш товар багато молодих людей утратили життя, а ще більше покалічили. Сантос більше не приїде в Англію з дипломатичним багажем, а Шваб сьогодні увечері потрапить до в'язниці. Той хлопець, Бонд, також не вийде сухим з води, поліція вже натрапила на його слід.

На іншому кінці дроту почулося перелякане бубоніння.

— Гаразд, не надумайте зайнятися цим знову. Добрива набагато корисніші.

І Бонд повісив слухавку.

У Блеквела не вистачило клепок з'ясувати що до чого. Вочевидь саме мексиканець склав два плюс два. Бонд, звичайно, був обережним та одразу ж змінив готель, але коли вночі повертався додому після пари коктейлів у «Копокабані», на його шляху раптом виріс чоловік в білому полотняному костюмі не першої свіжості та у білому шоферському капелюсі, явно для нього замалому. Під ацтекськими вилицями залягли глибокі блакитні тіні, з одного боку рота стирчала зубочистка, з іншого — сигарета, очі сяяли наркотичним блиском.

— Жінка потрібна? Перепихнутися по-швидкому?

— Ні.

— А селяночку? Прямо з джунглів?

— Ні.

— Може, веселі картинки?

Рука мексиканця ковзнула під піджак рухом, настільки добре знайомим Бонду, що коли вона випірнула і тонке срібляве лезо наблизилося до його шиї, Джеймса це не заскочило зненацька.

Майже машинально Бонд застосував випад із захисту проти ножа з підручника із самооборони. Правицею він зупинив руку вбивці, розвернувся, руки зупинилися на півдорозі, відбивши ніж мексиканця від цілі та відкривши його для джеба лівою у підборіддя. Бонд ударив коротким, різким рухом, але його кулак влучив у підборіддя чоловікові зі страшенною силою. Удар відірвав нападника від землі, й, можливо, саме він спричинив смерть, але коли мексиканця відкинуло назад, Бонд, відбивши правою ножа, ріжучим ударом полоснув того по горлу. То був смертоносний удар в адамове яблуко, нанесений долонею зі складеними пальцями, один з найулюбленіших ударів командос. І якщо мексиканець вижив після джеба, то безсумнівно помер до того, як його тіло гепнулося на землю.

Із хвилину Бонд стояв, важко відсапуючись, і дивився на зім'яту купу дешевого одягу, що валялася в куряві. Озирнувся — на вулиці ні душі. Якись машини проїжджали мимо, як, напевне, вони проїжджали і в момент бійки, що сталася в тіні. Бонд схилився над тілом, помацав пульс. Очі, котрі щойно блищали наркотичним блиском, уже оскляніли. Дім, в якому мешкала душа мексиканця, спорожнів. Жилець виїхав.

Бонд підтягнув тіло до затіненої стіни й опер на неї. Потім поправив одяг, переконався, що краватка не з'їхала вбік, і повернувся до готелю.

Прокинувся Джеймс на світанку. Поголився і поїхав до аеропорту, де купив квиток на перший літак з Мексики. Ним виявився рейс до Каракаса, де Бонд, не виходячи з транзитної зони, дочекався рейсу «Транс-

америка Констеллейшен» до Маямі, який мав того ж дня доставити його до Нью-Йорка.

Знов увімкнули гучномовець, і диктор оголосив: «Компанія «Трансамерика» просить вибачення за затримку рейсу ТР-618 до Нью-Йорка з технічних причин. Час відльоту перенесений на восьму годину ранку. Просимо усіх пасажирів рейсу негайно підійти до стійки «Трансамерики» для розміщення на нічліг. Дякуємо за увагу».

Отакої! І тут не щастить. Що робити — поміняти рейс чи провести ніч у Маямі? Бонд ледь не забув про напій. Схопивши бокал, закинув голову і проковтнув бурбон до останньої краплі. Кубики льоду весело заторохкотіли об зуби. Ось і розв'язання проблеми — він проведе ніч у Маямі й нап'ється як свиня так, щоб залягти у ліжко з першою-ліпшою проституткою, котра на нього натрапить. Він не напивався до нестями вже кілька років. Значить, зараз саме час. Цю додаткову ніч, що звалилася на його голову як дарунок небес, він має використати на повну. Настала пора відпустити віжки, а то надто напружений, надто насторожі. Якого біса він, Джеймс, чорт забирай, ледь не сльози лле над цим клятим мексом-капунго, котрого надіслали його пришити? Вибору не було: вбий, якщо не хочеш загинути. Сотні людей у всьому світі постійно вбивають одне одного. Для цього вони використовують автомобілі або поширюють смертоносні хвороби, кахикаючи одне одному в обличчя; залишають увімкненими газові пальники на кухнях або отруюються чадним газом у зачинених гаражах. Скільки людей, наприклад, було задіяно при виготовленні водневої бомби, починаючи з рудокопів, які видобували уран, до акціонерів — власників уранових копалень? Чи знайдеться на Землі хоча б одна людина, котра б хоч побічно, хоч статистично не дотична до вбивства свого ближнього?

Згасло останнє світло дня. Під небом кольору індиго на маслянистій поверхні бетону відбивалося блимання

зелених та жовтих вогників. Із оглушливим ревом на головну зелену смугу зайшов на посадку ДС-7. Вікна транзитного залу задзеленькотіли. Народ повставав з місць. Бонд спостерігав за реакцією людей — невже вони сподівалися, що літак розіб'ється у них на очах і тим самим надасть їхнім пустопорожнім життям хоч якогось сенсу. А може, їхні сподівання добрі? Чого вони бажали для шістдесяти пасажирів — життя чи смерті?

Бонд стиснув губи — хай їм грець! Що за похоронний настрої! Це просто реакція на поганюче завдання. Ти виснажився, втомився бути сильним увесь час. Потрібна розрядка. Ти бачив надто багато смертей. Треба хоч трохи насолодитися життям — неквапливо та розмірено.

Бонд почув звук кроків, що наблизились і зупинилися. Він підняв голову — чисто поголений, багато вдягнений чоловік середнього віку стояв поруч, збентежений, і благально дивився згори донизу.

— Вибачте, але ж ви — містер Бонд... Джеймс Бонд?

СКИБОЧКА СОЛОДКОГО ЖИТТЯ

Бонд віддавав перевагу анонімності, тому його «Так, це я» прозвучало холодно.

— О, яка приємна несподіванка, — чоловік простягнув руку. Бонд підвівся і потиснув руку. Рука була м'якою та невиразною, як рука глиняної людини або напівнадута гумова рукавичка. — Мене звати Дюпон. Джуніус Дюпон. Гадаю, ви мене не пам'ятаєте, але ми зустрічалися раніше. Дозвольте присісти?

Ім'я, обличчя? Так, у ньому було дещо віддалено знайоме. Дуже давно. Однозначно не в Америці. Бонд порився в картотеці пам'яті, одночасно вивчаючи незнайомця. Містерові Дюпону було під п'ятдесят — рожевощокій, ретельно поголений та вдягнений у загально-

визнаний камуфляж від братів Брукс¹, яким американські мільйонери прикривають свій сором: однобортний темно-коричневий літній костюм та біла шовкова сорочка з неглибоким комірцем. Закруглені краї комірця зашпилені золотою шпилькою під вузькою червоною зі синіми смужками краваткою, яка дещо нагадувала форму королівських гвардійців. Манжети сорочки висовувалися на півдюйма з рукавів піджака і були прикрашені неограничними кришталевими запонками з мініатюрними мушками. Ансамбль довершували чорно-сірі шовкові шкарпетки та не нові, але начищені шкіряні черевики від, найімовірніше, «Піл»². На голові — солоний темний капелюх з вузькими полями та широкою бордовою стрічкою.

Містер Дюпон улаштувався навпроти Бонда, витягнув сигарети та золоту, без прикрас, запальничку «зіппо». Бонд відзначив, що чоловік трохи спітнів і дійшов висновку, що Дюпон і є тим, ким здається, тобто заможним американцем, трохи збентеженим. Вони однозначно зустрічалися раніше, але Джеймс ніяк не міг пригадати, де і коли.

- Сигарету?
- Дякую.
- «Парламент».

¹ «Брукс бразерс» — найстаріший американський виробник чоловічого одягу та взуття, відомий з 1818 року. Головний офіс – на Медісон авеню на Мангеттені. Вироби «Брукс бразерс» одягали 40 з 45 американських президентів (Герберт Гувер, Теодор Рузвельт, Франклін Рузвельт, Джон Кеннеді, Річард Ніксон, Джеральд Форд, Джордж Буш, Білл Клінтон, Барак Обама та ін.). Франклін Рузвельт під час Ялтинської конференції 1945 року мав на собі плащ-накидку з коміром та фетровий капелюх.

² Англійська компанія Peal & Co, що виробляє взуття з 1765; її придбала в 1965 р. Brooks Brothers Co.

Бонд проігнорував простягнуту запальничку. Він не любив користуватися чужими, а витягнув свою і запалив сигарету.

— Франція, п'ятдесят перший рік. Руаяль-Лез-О, — містер Дюпон пильно подивився на Бонда. — Те саме казино. Етель — місіс Дюпон — та я сиділи з вами за одним столом тієї ночі, коли ви грали по-великому з одним французом.

Бонд пригадав. Ну звісно, Дюпони сиділи за столом для бакара номерами четвертим та п'ятим. Бонд — на шостому. Вони виглядали сумирною парою, і Джеймса втішало те, що його лівий фланг надійно захищений. Тієї шаленої ночі він ущент розорив Ле Шифра. Бонд пригадав усе: яскраве коло світла над зеленим сукном, рожеві краб'ячі руки, що через стіл тягнуться за картами. Він знову відчув тютюновий запах та кислуватий — свого поту. Оце так нічка! Бонд поглянув ув обличчя Дюпона та посміхнувся: — Звісно, пригадую. Вибачте, що не одразу. То була незабутня ніч! Я тоді не помічав нічого, крім своїх карт.

Дюпон радісно та з полегшенням посміхнувся у відповідь.

— Ну звісно, містере Бонд! Це зрозуміло. Сподіваюся, ви мені вибачите за безцеремонність. Бачите... — він клацнув пальцями, підкликаючи офіціанта. — Ми маємо відсвяткувати нашу зустріч. Що питимете?

— Бурбон з льодом.

— А мені — «Хейг»¹ із водою. Офіціант відійшов.

Дюпон нахилився вперед, його обличчя сяяло. Бонд відчув запах мила та лосьйону після гоління. «Лентерік»²?

¹ Haig — марка шотландського віскі компанії John Haig & Co Ltd.

² Lenthéric, Inc (заснована 1875 рю) — французький виробник парфумів, косметики, шампунів тощо.

— Я відразу зрозумів, що це ви, тільки-но побачив. Але сказав собі: Джуніусе, у тебе добра пам'ять на обличчя, але спочатку переконайся. Сьогодні я подорожував рейсом «Трансамерики», і коли оголосили, що він затримується, то, вибачте, містере Бонд, але я з виразу вашого обличчя зробив висновок, що ви також мали летіти цим літаком, — він дочекався стверджувального кивка і продовжив: — Тоді я пішов до стійки реєстрації і продивився список пасажирів. Звісно, віднайшов там ваше ім'я — Дж. Бонд.

Дюпон відкинувся на стільці, задоволений своєю кмітливістю. Принесли напої. Він підняв бокал:

— Ваше здоров'я, сер. Сьогодні мій щасливий день.

Бонд вимушено посміхнувся і випив.

Дюпон знову нахилився вперед і озирнувся навсідч. Столики поблизу були порожні. Проте він понизив голос:

— Гадаю, ви зараз думаєте, що ж, звісно, приємно вдрупе побачити Джуніуса Дюпона, але в чому хитрість? Чому він такий радий мене бачити? — Дюпон припідняв брови, немов граючи роль Бонда. Джеймс зобразив на обличчі чемну зацікавленість. Дюпон присунувся ближче. — Сподіваюся, ви мені пробачите, містере Бонд. Не в моїх правилах лізти в чужі сек... справи, але після тієї гри в Руаялі до мене дійшли чутки, що ви не тільки першокласний гравець, а й... так би мовити... е-е... слідчий. Щось на кшталт оперативного розвідника. — Дюпон навіть побагрянів од власної нетактовності. Відкинувшись на спинку, витягнув хустину, витер лоб і схвилювано подивився на Джеймса.

Бонд знизав плечима й обмацав обличчя Дюпона сіро-блакитними очима, які, попри непевність ситуації, дивилися щиро та іронічно.

— Раніше я захоплювався такого роду речами. Так би мовити, відрижка війни. Деякі ніяк не можуть награтись у «козаків-розбійників». Але в мирний час такі ігри не мають практичної вигоди.

— Розумію, розумію, — Дюпон махнув рукою, що тримала сигарету. Але, ставлячи наступне запитання, відвів погляд, чекаючи на чергову брехню. (Бонд подумав, що під одягом від братів Брукс ховається справжній вовк. Проникливий чолов'яга.) — Отже, ви тепер вгамувалися, — Дюпон по-батьківськи посміхнувся. — А чим ви зараз займаєтесь, якщо не секрет?

— Імпорт-експорт. Я працюю на компанію «Юніверсал». Можливо, ви з нею стикалися?

Містер Дюпон підхопив гру.

— Хм, «Юніверсал», кажете, дайте подумати... Так, я чув про цю фірму. Не можу пригадати, щоб мав з нею справи, але, як то кажуть, ніколи не пізно, — він хмикнув. — У мене купа інтересів по усьому світу. Єдине, куди не лізу, то це хімічна промисловість. На свою біду, містере Бонд, я не належу до хімічних Дюпонів¹.

Джеймс подумав: цей чолов'яга цілком задоволений тим фактом, що представляє окрему гілку Дюпонів. Він промовчав і поглянув на годинник, немов запрошуючи Дюпона поквартитися зі своїм ходом. А також зробив ментальну позначку бути насторожі. У містера Дюпона було симпатичне, по-дитячому добре обличчя з пухкенькими, як у жінки, губами, кутики яких звисали. Він виглядав так само безневинно, як будь-який інший американець середнього віку, котрі юрмляться з камерами біля Букінгемського палацу. Але Бонд відчував, що консервативний фасад приховує сильну особистість.

¹ E. I. du Pont de Nemours and Company — американська хімічна компанія, одна з найбільших у світі, заснована в липні 1802 року. Eleuthère Irénée du Pont знаний як пороховий завод. Сучасний бізнес DuPont організований за п'ятьма категоріями, відомими як маркетингові «платформи»: електронні та комунікаційні технології, продуктивні матеріали, покриття і кольорові технології, безпека й захист, а також сільське господарство і харчування.